

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖS**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS AUGALŲ VEISLIŲ APSAUGOS ĮSTATYMO NR. IX-618 2, 8,
9, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 19, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 32, 35, 38, 41 IR 41⁷ STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO**

(TAP NR. 19-2198(2); TAIS NR. 19-12418(4))

2020-03-06 Nr. NV-644

Vilnius

1. Projekto rengėja – Žemės ūkio ministerija (ŽŪM).

2. Projekto tikslas – sumažinti ūkio subjektų veiklos ribojimus augalų veislių teisinės apsaugos srityje.

3. Dabartinė situacija:

- 2001 m. priimtas Augalų veislių apsaugos įstatymas keičiamas atsižvelgiant į Bendrijos augalų veislių tarnybos, kuri įgaliota suteikti teisinę apsaugą augalo veislei visoje Europos Sąjungoje, Administracinės tarnybos veiklos patirtį, taip pat į tai, kad galiojančioje redakcijoje dalis nuostatų neatitinka dabarties realijų, yra neinformatyvios bei tikslintinos;
- įstatymo nuostatos reikalauja pateikti paraišką suteikti augalo veislei teisinę apsaugą Lietuvos Respublikoje lietuvių arba kita *Saugomų veislių sąrašo tvarkytojo* (Valstybinės augalininkystės tarnybos prie ŽŪM) nustatyta kalba, šiuo atveju pateikiant oficialų vertimą į lietuvių kalbą;
- įstatyme nustatyta, kad paraiškos suteikti augalo veislei teisinę apsaugą pateikimo data laikoma data, kai Saugomų veislių sąrašo tvarkytojas gavo ir įregistravo gautą paraišką;
- įstatymas nustato, kad Saugomų veislių sąrašo tvarkytojas *gali pats atlikti* IVS (*išskirtinumo, vienodumo ir stabilumo*) tyrimus – techninį augalo veislės patikrinimą (*arba naudotis šalies ar užsienio valstybių kompetentingų institucijų paslaugomis*). Nustatyta, kad pareiškėjas moka Saugomų veislių sąrašo tvarkytojui už atliktus IVS tyrimus, o Saugomų veislių sąrašo tvarkytojas parengia oficialų augalo veislės aprašą. Pažymėtina, kad praktikoje Lietuva pati neatlieka šių tyrimų, bet užsako juos Lenkijoje, COBORU (augalų veislių tyrimo centras) arba pageidaujant selekcininkui – kitoje ES kompetentingoje institucijoje, o jei jie jau atlikti – perka šių tyrimų ataskaitas (už jas moka selekcininkas). Oficialus veislės, kuriai suteikta teisinė apsauga Lietuvos Respublikoje, aprašas gaunamas iš IVS tyrimus atlikusios institucijos, o ne iš Saugomų veislių sąrašo tvarkytojo;
- įstatyme numatyta galimybė pratęsti teisinės apsaugos laikotarpio galiojimą; nustatyta, kad saugomos veislės selekcininkas, sudaręs licencinę sutartį, turi ją pateikti registruoti Saugomų veislių sąrašo tvarkytojui; įtvirtintas augalo veislės pavadinimo keitimas selekcininkui kreipiantis į teismą.

4. Projekto esmė: siūloma (*pagrindiniai nauji numatomo teisinio reguliavimo elementai*):

- patikslinti subjektus, kuriems taikomos augalų veislių teisinės apsaugos nuostatos – atsisakyti „ūkininko ūkio“ ir „ūkininko“ sąvokų vietoj jų įtraukiant naujas – „žemės naudotojas“ ir „savo naudojama žemė“;
- atsižvelgiant į Vyriausybės įstatymo nuostatas, nustatyti, kad Saugomų veislių sąrašo tvarkytoja yra Vyriausybės, o ne ŽŪM įgaliota institucija;

- nustatyti, kad, jeigu paraiška suteikti augalo veislei teisinę apsaugą pateikiama kita kalba nei lietuvių ar Saugomų veislių sąrašo tvarkytojo nustatyta kalba, turi būti pateikiamas oficialus vertimas į lietuvių kalbą;
- įtvirtinti, kad IVS tyrimo ataskaitas ir oficialų veislės aprašą užsako bei organizuoja veislės techninį patikrinimą pats Saugomų veislių sąrašo tvarkytojas, taip pat nustatyti, kad už IVS tyrimų atlikimą selekcininkas moka tyrimus atlikusiai institucijai ir oficialus veislės aprašas gaunamas iš IVS tyrimus atlikusios institucijos, o ne iš Saugomų veislių sąrašo tvarkytojo;
- atsisakyti pareigos selekcininkui dėl augalo veislės pavadinimo keitimo kreiptis į teisumą (selekcininko prašymu, augalo veislės pavadinimai bus keičiami Saugomų veislių sąrašo tvarkytojo sprendimu);
- nustatyti, kad pateikus prašymą išbraukti augalo veislę iš Saugomų augalų veislių sąrašo, veislės teisinė apsauga nustoja galioti Saugomų veislių sąrašo tvarkytojui priėmus sprendimą išbraukti augalo veislę iš minėto sąrašo;
- patikslinti selekcinio užmokesčio dydį – nustatyti, kad nesant susitarimo tarp selekcininko ir žemės naudotojo dėl saugomos augalo veislės naudojimo, mokama 50 proc. vidutinio licencinio užmokesčio, mokamo Lietuvoje už tos pačios augalų rūšies sertifikuojamos žemiausios kategorijos dauginamąją medžiagą;
- atsisakyti nuostatos, kad ūkininkai ir kiti žemės naudotojai privalo pateikti duomenis tik apie sertifikuotą dauginamąją medžiagą, dauginamą savo ūkyje ar naudojamoje žemėje;
- numatyti, kad licencinės sutartys registruojamos Saugomų veislių sąrašo tvarkytojo nustatyta tvarka ir kad prieš trečiuosius asmenis licencinė sutartis gali būti panaudota tik tuo atveju, jei ji yra įregistruota pagal minėtą tvarką;
- atsisakyti nuostatų dėl priverstinės licencinės sutarties reglamentavimo, kaip prieštaraujančio sutarties laisvės principui;
- nustatyti, kad sudaryta licencinė sutartis turi būti pateikta registruoti Saugomų veislių sąrašo tvarkytojui, neįvardinant, ar ją pateikia licenciaras, ar licenciatas;
- atsisakyti teisinės apsaugos galiojimo laikotarpio pratęsimo.

Projekto nauda ir įgyvendinimo kaštai:

- įstatymo priėmimas turės teigiamą poveikį verslo sąlygoms ir jo plėtrai, kadangi atsisakius ribojančių selekcininkams ar jų įgaliojitiesiems atstovams veiklą nuostatų, bus sparčiau atliekamos administracinės procedūros ir priimami sprendimai;
- pastebėtina, kad Projektui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų skirti nereikės.

5. Derinimas:

- ŽŪM pakartotinai teikia Projektą ir jų lydimuosius dokumentus, patikslintus atsižvelgiant į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2020-01-09 išvadoje Nr. NV-82 ir Ekonomikos politikos grupės 2020-01-10 pažymoje Nr. NV-90 pateiktas pastabas ir pasiūlymus;
- Projektas suderintas su Finansų, Aplinkos bei Ekonomikos ir inovacijų ministerijomis;
- lieka neatsižvelgta į Teisingumo ministerijos siūlymą Projekte nustatyti pereinamąsias nuostatas augalų veislės techniniam patikrinimui atlikti. ŽŪM savo poziciją argumentuoja tuo, kad teisinis reguliavimas, susijęs su veislės techniniu patikrinimu (paraiškos tikrinimas ir kt. procedūros) Projekte nesikeičia, naujos nuostatos nenustatomos, o tik patikslinamas subjektas (*t. y. kaip ir iki šiol, veislės techninį patikrinimą atliktų kompetentingos šalies ar užsienio valstybių institucijos*), iš kurio Saugomų veislių sąrašo tvarkytojas gauna su veislės techniniu patikrinimu susijusią informaciją;
- Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė antrinėje išvadoje pateikė kelias tikslinamojo pobūdžio pastabas ir pasiūlymus.

6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatomis – Projektas atitinka Vyriausybės programos nuostatas Žemės ūkio sektoriaus valdymo efektyvumo didinimo srityje: „103.2. supaprastinsime žemės ūkio veiklą <...> reglamentuojančius teisės aktus. <...>. Skatinsime darną administracinės naštos mažinimo procesą, orientuotą į piliečių, verslo subjektų ir valstybės interesus kuo mažesnėmis sąnaudomis pasiekti teisės aktuose numatytų tikslų;“.

7. Dalykinio vertinimo išvada – siūlome, rengėjams įvertinus Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2020-03-06 išvadoje Nr. NV-643 pateiktas pastabas, Projektą svarstyti Vyriausybės posėdyje (B dalyje), prieš tai aptarus tarpinstituciniame pasitarime.

Ekonomikos politikos grupės patarėjas

Vaidas Talačka

Vaidas Talačka, tel. +370 706 63722, el. p. vaidas.talacka@lr.lt